

ASCÓ

La vila d'Ascó, recolzada a la falda de la muntanya del Castell i amb el riu Ebre als peus, centra la depressió formada per les serralades que la rodegen: blaves a sol ixent, verdes a ponent, rosa al Nord i ametista al Sud.

El seu nom és d'origen basc (ASKO: abundós, molt) el qual, juntament amb les troballes arqueològiques testimonien la seva antigor.

El seu poderós Castell estratègicament situat amb domini absolut sobre l'Ebre -amb les talaies del Pas del Llop i el Pas de l'Ase- (separacions de termes entre Flix, Garcia i Móra) va atorgar-li un relleu molt important com a centre en l'època àrab i després de la Reconquesta fou instituït Comanda Templària i, després Hospitalària amb domini sobre la Fatarella, Vilalba, Berrús, Riba-roja, Gorrapte, la Torre de l'Espanyol, Vinebre i Camposines.

La defensa dels seus quantiosos Privilegis, cobejats inclús per la mateixa Barcelona, ens aporta quantitat de documentació, guardada als arxius nacionals de Catalunya i d'Espanya.

La decadència de la Vila ha estat lligada a la del seu Castell.

Actualment, semblava que la construcció de les dues centrals nuclears li donaria una nova vitalitat i ha estat tot a l'inrevés: les terres s'han abandonat, es tanquen fàbriques i molins, s'arranquen els olivers, sense crear-se cap nova indústria i la gent emigra; és el poble amb més producció elèctrica i el que està més mal servit, cada tres per quatre a fosques, tot i els milions que entren a l'Ajuntament. Diners molt mal invertits, fins el caire morisc de la Vila, -l'exponent més representatiu de la Catalunya Nova- ha estat gairebé esborrat en substituir la pedra arenisca i els palets de riu dels seus carrers per pedra pissarroja i empastres de ciment, tot i les denúncies corresponents als departaments oficials de la Generalitat, "Catalunya restaura?", i ara ens trobem amb una Vila desconeguda i malmesa.

Carmel Biarnès